

UCHWAŁA NR XLVIII/348/23
RADY GMINY W DOBRONIU

z dnia 28 lutego 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) – **Rada Gminy w Dobroniu uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023 – 2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroń.

§ 3. Traci moc uchwała nr XLVI/333/22 Rady Gminy w Dobroniu z dnia 29 grudnia 2022 roku w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023 – 2028.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy w Dobroniu

Janusz Szerffel

Załącznik do uchwały Nr XLVIII/348/23
Rady Gminy w Dobroniu
z dnia 28 lutego 2023 roku

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE
DOBROŃ NA LATA 2023-2028**

Wykaz skrótów:

DCK – Dobrońskie Centrum Kultury

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GZI – Gminny Zespół Interdyscyplinarny

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PWIP – Punkt Wsparcia Interwencyjno-Psychologicznego

PP – Posterunek Policji

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

RCPS – Regionalne Centrum Polityki Społecznej

UG – Urząd Gminy

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
PRZEMOC W RODZINIE.....	3
DEFINICJA PRZEMOCY.....	3
RODZAJE PRZEMOCY.....	4
SKALA PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	5
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBROŃ	10
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY DOBROŃ.....	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY DOBROŃ	17
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	17
ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH	19
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	20
ADRESACI PROGRAMU	27
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	27
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	28
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	29
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE	30
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	32
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	34
SPIS RYSUNKÓW	34
SPIS WYKRESÓW	34
SPIS TABEL.....	34

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to *„jedenrazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”*.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹, dotyczy ona jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także kształt intencjonalnego oraz nieintencjonalnego zaniedbania². Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych.

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A. Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

Przemoc wobec osób starszych to coraz poważniejszy problem społeczny, a wśród głównych ich form wyróżnia się: izolowanie, zabieranie pieniędzy, wytykanie choroby i niepełnosprawności, szantażowanie, ograniczenie swobody decyzji, wmawianie choroby psychicznej, zaniedbywanie, itp.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin uwikłanych w problem uzależnień. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w środowisku rodzinnym, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Nieprzewidywalność wydarzeń i trwanie w ciągłej niepewności wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów religijnych, pochodzenia, narzucanie własnych przekonań, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie

bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).

3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia³.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez Policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

³ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

(obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia (przemoc rówieśnicza, przemoc ze strony bliskich dorosłych, przestępstwa konwencjonalne, obciążające doświadczenia seksualne, wiktyfikacja pośrednia, wykorzystywanie seksualne, zaniedbanie fizyczne), przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Dobroń. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028** jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn

i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028**.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028 jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2022, którego celem głównym jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce*.

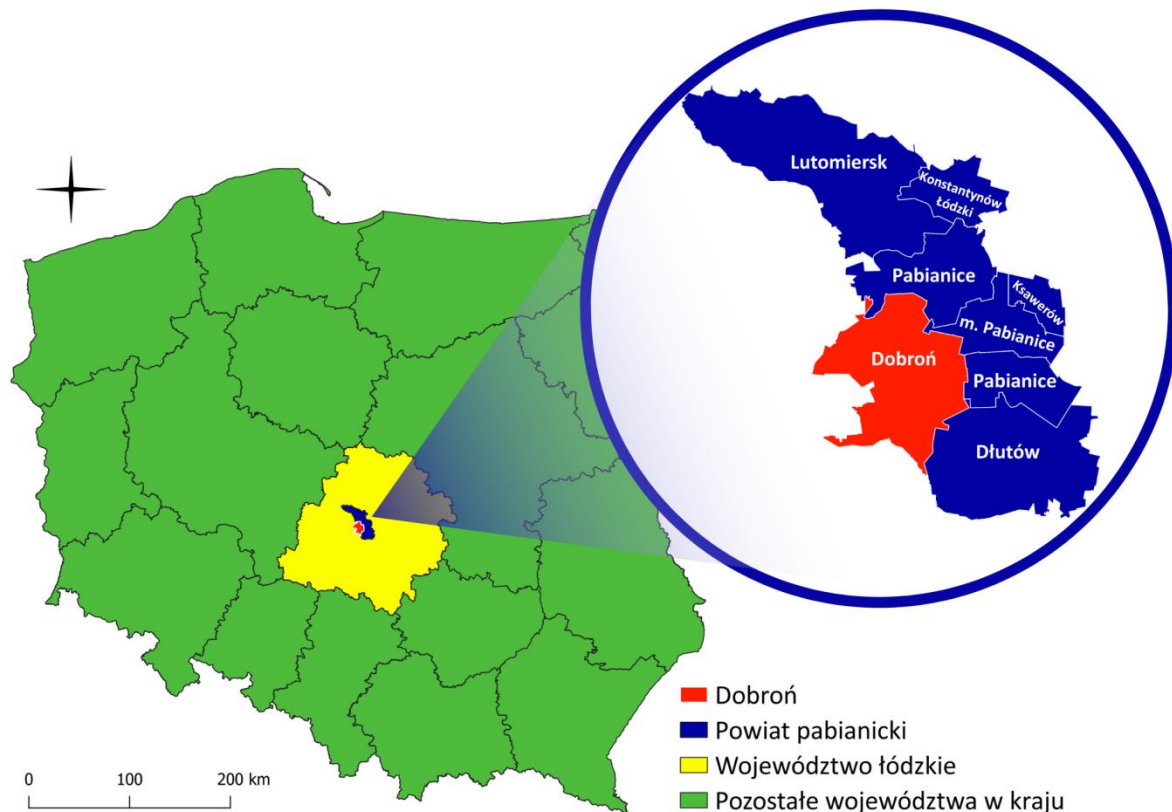
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Dobroń na lata 2021-2025.
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Innych Uzależnień dla Gminy Dobroń na lata 2022-2025.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroniu.

CHARAKTERYSTYKA GMINY DOBRÓŃ

Dobroń jest gminą wiejską położoną w województwie łódzkim, w powiecie pabianickim. Gmina podzielona jest na 18 sołectw, w skład których wchodzi 25 wsi. Jej obszar obejmuje powierzchnię 95,46 km², czyli około 19,4% terenu całego powiatu.

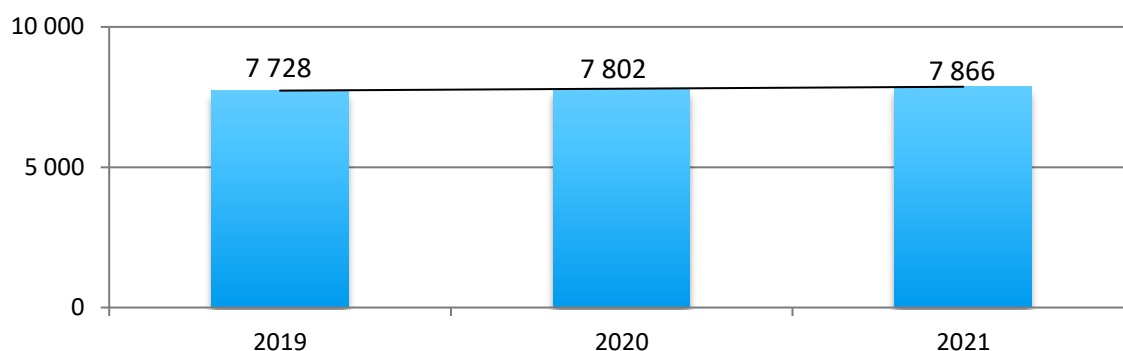
Rysunek 1. Położenie gminy Dobroń na mapie powiatu pabianickiego, województwa łódzkiego i Polski

Źródło: opracowanie własne

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Dobroń zamieszkuje 7 866 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba mieszkańców uległa niewielkiemu zwiększeniu. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku widoczny jest wzrost o 1,8%.

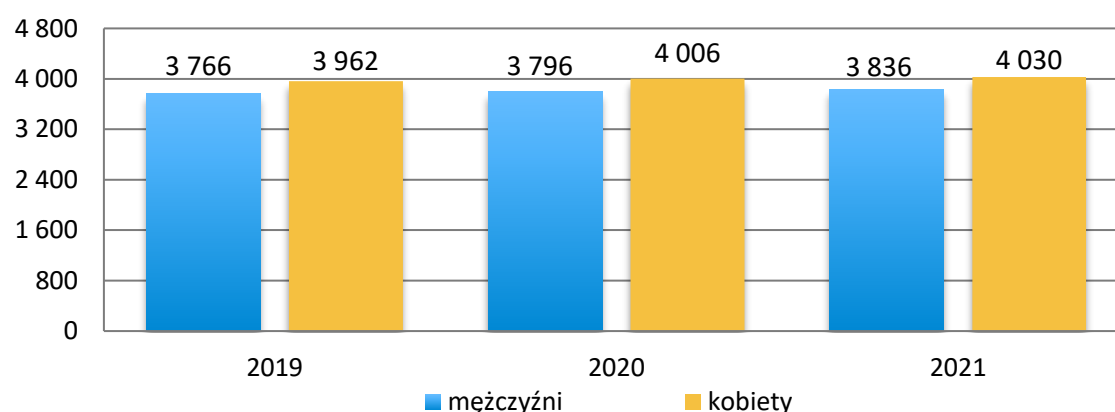
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Dobroń w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Dobroń była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 51,2% ogólnej liczby ludności (4 030 kobiet), natomiast mężczyźni 48,8% (3 836 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił 105, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Dobroń na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Dobroń w 2021 roku przyrost naturalny był ujemny i wynosił -38 (stan na koniec 2021 roku), co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -4,86 na 1000 mieszkańców. W latach 2019-2021 przyrost naturalny w Gminie cały czas przyjmował wartości ujemne.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Dobroń na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
urodzenia żywe	61	74	54
zgony	87	84	92
przyrost naturalny	-26	-10	-38

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Dobroń według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- 18,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,5% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 20,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Dobroń. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, z kolei odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega spadkowi. W przypadku udziału osób w wieku poprodukcyjnym również jest dostrzegalny wzrost. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na korzystniejszym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności gminy Dobroń według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	18,3	18,5	18,7
wiek produkcyjny	61,4	60,9	60,5
wiek poprodukcyjny	20,3	20,5	20,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Działalność kulturalna w Gminie realizowana jest w głównej mierze przez **Dobrońskie Centrum Kultury**, które jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców. Placówka animuje czas wolny lokalnej społeczności organizując m.in. imprezy kulturalne, skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych mieszkańców Gminy.

W strukturze organizacyjnej DCK znajduje się **Biblioteka Publiczna w Dobroniu wraz z filią w Chechle**. Placówka poza swoją podstawową działalnością, angażuje się również w różnego rodzaju inicjatywy kulturalne organizowane na terenie Gminy, we współpracy z innymi podmiotami.

Baza oświatowa w gminie Dobroń składa się z następujących placówek:

- Publiczne Przedszkole w Dobroniu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dobroniu,
- Szkoła Podstawowa im. Jadwigi Wajsówny w Chechle Drugim,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Mogilnie Dużym.

Opiekę nad dziećmi do 3 roku życia sprawuje **Niepubliczny Żłobek „Akademia Maluszka”** oraz **Niepubliczny Punkt Przedszkolny „ZMYŚŁOLANDIA” learn&play**.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY DOBRÓŃ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Dobroń zajmuje się **Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Dobroniu**, który tworzy Wójt Gminy powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	• Wczesna diagnoza, • poradnictwo, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, • organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, • obsługa organizacyjno-techniczna Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobroniu, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	• Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
placówki oświatowe	• Wczesna diagnoza, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, • udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Posterunek Policji	• Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów

	ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
placówki ochrony zdrowia	• Wczesna diagnoza, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminny Zespół Interdyscyplinarny	• Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, • opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, • dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Kluczowym zasobem gminy Dobroń w zakresie wsparcia osób doznających lub stosujących przemoc jest **Gminny Punkt Konsultacyjny**. Oferuje on pomoc i wsparcie w formie porad i konsultacji indywidualnych dla osób uzależnionych.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pabianicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach,
- Samopomocowe grupy wsparcia dla osób uzależnionych,
- placówki ochrony zdrowia,

- placówki oświatowe,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

ZASOBY LUDZKIE:

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Dobroniu w zakresie realizacji **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

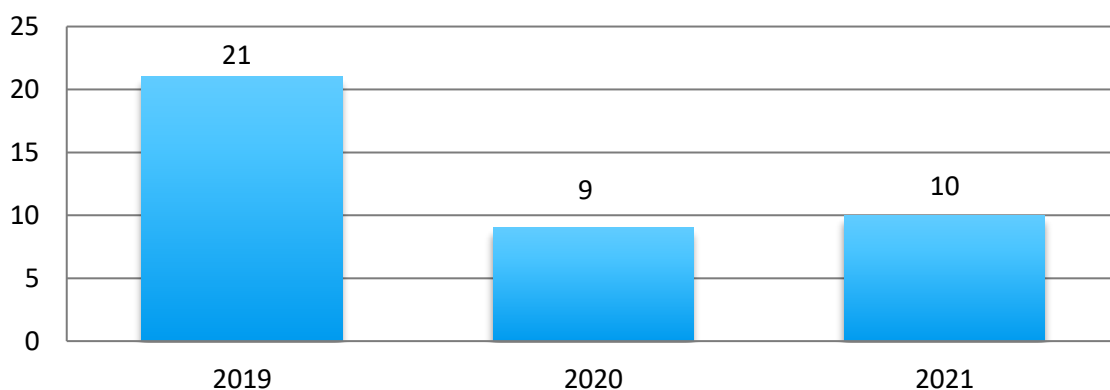
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIENIA TERENIE GMINYDOBROŃ

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2021 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 10 „Niebieskich Kart – A” – to o 1 więcej niż w 2020 roku oraz o 11 mniej niż w 2019 roku. W 2021 roku zostały podjęte działania wobec 6 rodzin, gdyż w 4 przypadkach nie powołano grup roboczych z powodu braku zasadności podejmowania działań. Ponadto prowadzone były działania z 2 rodzinami, w których procedura została wdrożona w 2019 roku oraz 7 rodzinami, w których wdrożono procedurę w roku 2020. W 2020 roku działania zostały podjęte wobec 7 rodzin, z kolei w 2 przypadkach nie powołano grup roboczych

Wykres 3. Liczba „Niebieskich Kart - A” w latach 2019-2021

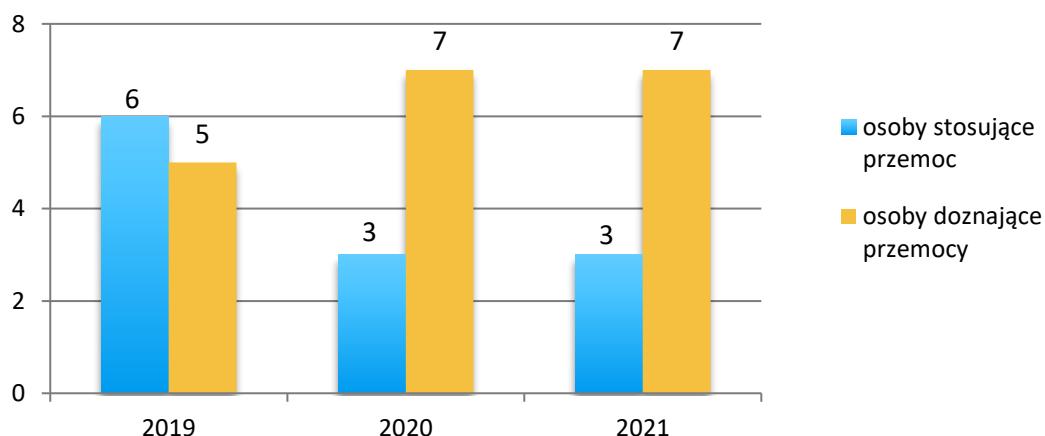
Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrońcu za rok 2019, 2020 i 2021

W związku z wdrożonymi procedurami „Niebieskich Kart” w 2021 roku 14 rodzin zostało objętych pomocą w formie pracy socjalnej, w tym 8 rodzin z poprzednich lat. Zapewniana była również pomoc psychologiczna i prawna.

W 2021 roku zamknięto procedurę „Niebieskie karty” w 12 rodzinach w związku z ustaniem przemocy w rodzinie lub rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań.

W 2021 roku w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym udzielono 32 porady 7 osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz 40 porad dla 3 osób stosujących przemoc wobec bliskich. Dane źródłowe wykazują, że od 2020 roku liczba osób doznających przemocy oraz ją stosujących zgłaszających się po poradę do Punktu jest na tym samym poziomie.

Wykres 4. Liczba osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

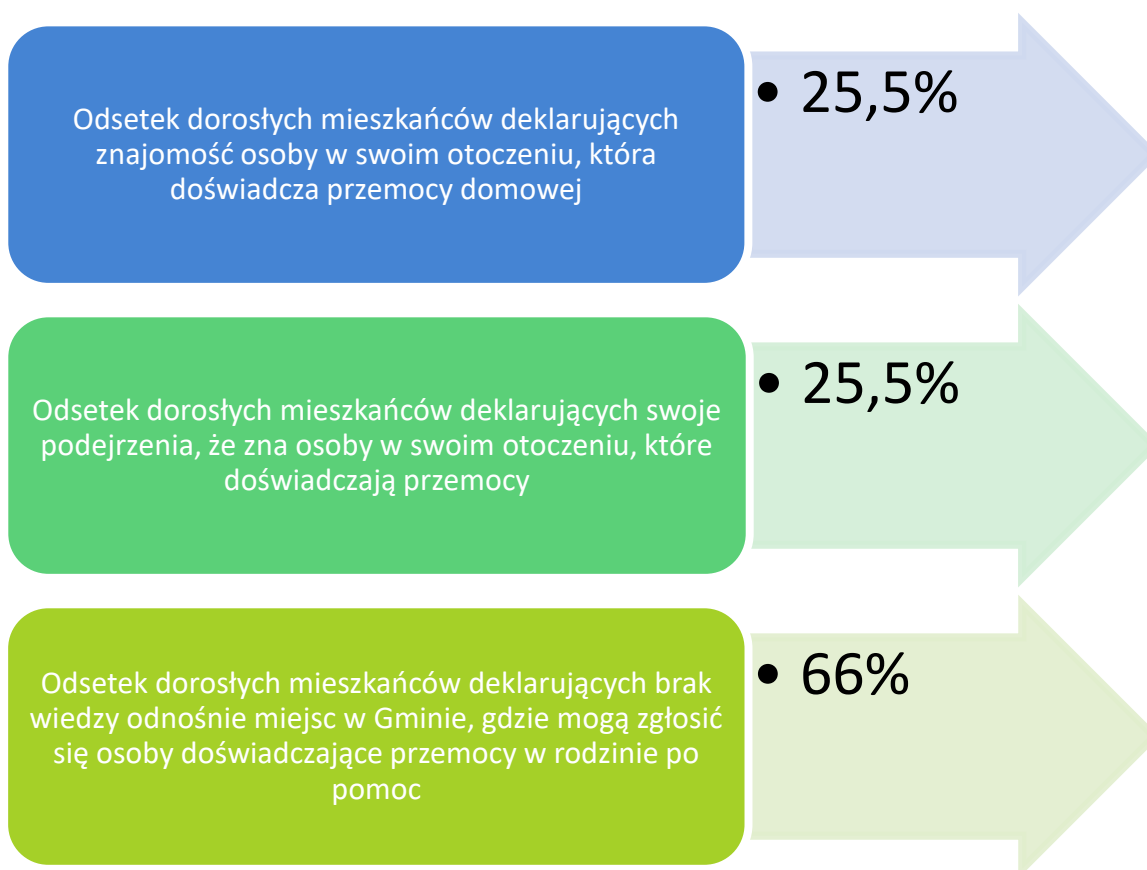
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Członkowie GKRPA w 2021 roku kontaktowali się z 1 osobą doświadczającą przemocy w rodzinie oraz 1 sprawcą przemocy. Ponadto, motywowali 1 osobę do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, prowadzili rozmowę z 1 osobą doznającą przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie, motywowali dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy oraz informowali o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych.

ANALIZA BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2022 roku na terenie gminy Dobroń przeprowadzone zostały badania społeczne mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych. Wyniki przedstawione poniżej dotyczą kwestii związanych z przemocą domową w opinii dorosłych mieszkańców. W badaniu wzięło udział 82 dorosłych mieszkańców Gminy.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Źródło: Diagnoza problemów uzależnień w gminie Dobroń

Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Dobroń wynika, iż:

- znajomość osoby w swoim otoczeniu, która doświadcza przemocy w swojej rodzinie zadeklarował co czwarty ankietowany (25,5%);
- co czwarty badany ma podejrzenia co do osób w swoim otoczeniu, że doświadczają one przemocy w rodzinie (25,5%);
- ponad połowa respondentów nie wie, gdzie na terenie ich miejscowości osoby doznające przemocy mogą zgłosić się po pomoc (66%).

CELE, ZADANIA I REALIZATORZYPROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Ograniczenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy poprzez zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz prowadzenie skutecznego oddziaływania na osoby ją stosujące.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- I. Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- II. Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin i osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- III. Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
- IV. Rozwijanie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów:

I. Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) Podniesienie świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.
- 2) Zwiększenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
- 3) Pobudzanie społecznej odpowiedzialności i wrażliwości wśród mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- 4) Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy, w przypadku doświadczania problemu przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Termin realizacji
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy	Liczba rozpowszechnionych informacji	GZI, UG, PP, PKI, PWIP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2023-2028
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych	- Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Liczba uczestników	GZI, UG, PP, PKI, PWIP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2023-2028
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	- Liczba działań podjętych w ramach edukacji - Szacunkowa liczba odbiorców	GZI, UG, GOPS, GKRPA, NGO, placówki oświatowe	2023-2028
4.	Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia, poprzez:	Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur	GZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, DCK	2023-2028

	ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, itd	Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
5.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole	- Liczba zrealizowanych programów/warsztatów - Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów	GZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, DCK	2023-2028
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	- Liczba zrealizowanych działań. - Szacunkowa liczba odbiorców działań	GZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, DCK	2023-2028
7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie	Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych	GZI, UG, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, DCK	2023-2028
8.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców	- Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego - Liczba uczestników organizowanych zajęć	UG, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, DCK	2023-2028
9.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze	- Liczba zrealizowanych programów - Szacunkowa liczba odbiorców programów	GZI, PP, UM, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe, PCPR, PPP	2023-2028

10.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród dorosłych mieszkańców i uczniów szkół	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy	GOPS, UG, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, GKRPA	2023-2028
------------	--	---	---	-----------

II. Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin i osób doświadczających przemocy w rodzinie.

- 1) Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia na obszarze Gminy.
- 2) Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- 3) Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	Liczba osób, które skorzystały ze schronienia	GZI, GOPS, UG, PCPR	2023-2028
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej	- Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy - Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. - Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa	GZI, GKRPA, GOPS, UG, PKI, PWIP, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2023-2028
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy	GOPS	2023-2028

4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy, poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”	• Liczba rozpoczętych procedur • Liczba rodzin objętych procedurą • Liczba zakończonych procedur	GZI, GKRPA, GOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2023-2028
5.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy, poprzez prowadzenie pracy socjalnej	• Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej	GOPS	2023-2028
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych	• Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS, PPP, PCPR	2023-2028
7.	Umieszczanie dzieci doświadczających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt	• Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS, GZI, PCPR, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, RCPS	2023-2028
8.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy, ich rodzin oraz osób stosujących przemoc w rodzinie	• Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	PKI, PWIP, UG, GKRPA	2023-2028

III. Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

- 1) Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie ich jakości.

2) Podejmowanie skutecznych interwencji w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

3) Wdrażanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, dążących do zmiany ich zachowania i postaw.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Termin realizacji
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- Liczba osób biorących udział w programie - Liczba osób motywowanych do udziału w programach	GZI, GKRPA, GOPS, PCPR	2023-2028
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- Liczba osób biorących udział w programie - Liczba osób motywowanych do udziału w programach	GZI, GKRPA, GOPS	2023-2028
3.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	GZI, GKRPA, GOPS, PCPR, PKI, PWIP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	2023-2028
4.	Izolowanie sprawców przemocy poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do mieszkania oraz jego otoczenia	Liczba interwencji związanych z usunięciem sprawcy przemocy z miejsca zamieszkania	GZI, GKRPA, GOPS, PP	2023-2028

IV. Rozwijanie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie.

- 1) Zwiększenie kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy w rodzinie w Gminie.
- 2) Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
- 3) Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Termin realizacji
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników	- Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji - Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach	GZI, GKRPA, GOPS, UG, PKI, PWIP, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	2023-2028
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach i wizytach studyjnych	- Liczba szkoleń/konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy - Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych	GZI, GKRPA, GOPS, UG, PP, PKI, PWIP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	2023-2028
3.	Prowadzenie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy	- Liczba przeprowadzonych superwizji - Liczba uczestników superwizji	GZI, GOPS, GKRPA, PKI, PWIP, PP, placówki ochrony zdrowia, PCPR	2023-2028

4.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”	- Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty” - Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”	GZI, GKRPA, GOPS, PP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	2023-2028
5.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu	Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem	GZI, PKI, PWIP, GKRPA, GOPS, PCPR	2023-2028

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- wszystkich mieszkańców gminy Dobroń,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób, które stosują przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady realizowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczegółnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028** finansowane będą z budżetu Gminy Dobroń oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł. Wysokość środków finansowych zabezpieczonych w budżecie Gminy na realizację zaplanowanych zadań w roku 2023 wynosi 4.850,00 zł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Harmonogram wdrażania Programu

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Dobroniu o przyjęciu do realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2028”	I kwartał 2023 r.
Etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem	I kwartał 2023 r. – IV kwartał 2028 r.
Etap III	Monitoring	W I kwartale za rok poprzedni w okresie od 2024 r. do 2028 r.
Etap IV	Ewaluacja Programu	I kwartał 2029 r.

Źródło: opracowanie własne

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów w 2028 roku.

**Tabela 5. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów
szczegółowych**

Lp.	Obszar	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2028 roku)
1	Rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	1
		Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur	20	min. 40
		Liczba zrealizowanych programów/warsztatów dla dzieci i młodzieży w zakresie przemocy	4	min. 3
		Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach/warsztatach w zakresie przemocy	b. d.	min. 150
		Liczba działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4	min. 6
2	Podnoszenie skuteczności wsparcia rodzin i osób doświadczających przemocy w rodzinie	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	0	do 5
		Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	10	do 15
		Liczba rodzin, w których zakończono procedurę	12	do 15
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	11	do 15
		Liczba rodzin objętych wsparciem grup roboczych	6	do 15
		Liczba udzielonych porad osobom stosującym przemoc w rodzinie	40	do 50
		Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	32	do 50
		Liczba osób stosujących przemoc, którym udzielono porad	3	do 10
		Liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono porad	7	do 15

3	Prowadzenie efektywnych działań skierowanych na osoby stosujące przemoc w rodzinie	Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	b. d.	do 15
		Liczba grup samopomocowych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	0	1
		Liczba osób biorących udział w spotkaniach grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc	0	powyżej 10
4	Rozwijanie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie	Liczba warsztatów/szkoleń/superwizji skierowanych do osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie	11	powyżej 5
		Liczba osób uczestniczących w warsztatach/szkoleniach/superwizji związanych z przemocą w rodzinie	b. d.	powyżej 10

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy Dobroń przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroniu w terminie do 30 maja roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Za koordynowanie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028 odpowiedzialny jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobroniu.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane

działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Dobroń stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających jak i stosujących przemoc, nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych.

Cele i zadania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobroń na lata 2023-2028, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Dobroń na mapie powiatu pabianickiego..... 10

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Dobroń w latach 2019-2021 11

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Dobroń na przestrzeni lat 2019-2021 ... 11

Wykres 3. Liczba „Niebieskich Kart - A” w latach 2019-2021..... 18

Wykres 4. Liczba osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad
w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021 18

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Dobroń na przestrzeni lat 2019-2021..... 11

Tabela 2. Udział ludności gminy Dobroń według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności
w latach 2019-2021 (w procentach)..... 12

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich
działania..... 14

Tabela 4. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych..... 31